RAADSVOORSTEL

Onderwerp : meerjarenbegroting 2026-2029 Westervoort

Zaak- & documentnr. : Z/25/141436 201709444
Portefeuillehouder : P.J.H. Pennekamp

Opsteller : Hilco de Visser
Afdeling : F & B
Telefoonnr :

Samenvatting
De meerjarenbegroting 2026-2029 sluit in 2026 met een positief saldo. Ook meerjarig is de begroting sluitend. In de voorliggende meerjarenbegroting zijn alle besluiten rondom de voorjaarsnota verwerkt, inclusief de aangenomen amendementen. In deze meerjarenbegroting zijn verder noodzakelijke aanvullingen verwerkt alsmede de deze zomer bijgewerkte voorcalculaties. Er is een beleidsarme begroting om de financiële gezondheid en het begrotingsresultaat van Westervoort te waarborgen. Ontwikkelingen in delen van Westervoort hebben tot inzicht en behoefte geleid om op projectmatige wijze tot herziening van het omgevingsplan voor de Dorpstraat, Klapstraat en Hamersestraat te komen. Het college stelt de gemeenteraad daarom voor om middelen beschikbaar te stellen voor het starten van het project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat. Bij de begrotingsbehandeling door de gemeenteraad wordt alleen het begrotingsjaar 2026 vastgesteld. De jaren 2027-2029 geven een structureel inzicht in de beleidskeuzes.

Beslispunten

1. De (meerjaren-)Programmabegroting 2026-2029 – in het bijzonder op de volgende onderdelen- vast te stellen:
    - De programma's
    - De paragrafen
    - De voorcalculaties
    - De vervangingsinvesteringen
    - De mutaties op de reserves en voorzieningen
    - De nieuwe belastingtarieven 2026. Conform de voorstellen in de Voorjaarsnota is uitgegaan van een extra stijging van het tarief voor OZB met 9% en een geactualiseerde inflatie van 2,74%
    - Kennis te nemen van de stand van zaken en de realisatie financieel gezond, inclusief financiële verwerking
2. Het nieuwe kostendekkende tarief voor de afvalstoffenheffing vast te stellen.
3. Middelen ter beschikking te stellen voor het project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat.
4. Een tweetal bestemmingsreserves te vormen:

4.1 Aanpassing kruising Hamersestraat ten behoeve van Westervoort Noord € 750.000,-
4.2 Hervormingsagenda jeugd € 400.000,-

Aanleiding

Op 30 juni is de Voorjaarsnota 2025 vastgesteld. De Voorjaarsnota werd gekenmerkt door het maken van keuzes in het kader van Financieel Gezond in 2026. Al deze maatregelen zijn verwerkt in de voorcalculaties bij deze begroting. Op de achtergrond is in de organisatie het proces in werking gesteld om de maatregelen ook te monitoren. Per maatregel zijn procesverantwoordelijken aangewezen die ervoor zorgdragen dat de maatregel ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Een groot deel van de maatregelen is inmiddels ook al gerealiseerd. In de komende P&C stukken wordt steeds gerapporteerd over de voortgang. Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota was sprake van een sluitende begroting in 2026 tot en met 2029. De begroting heeft voor 2026, aangevuld met de aangenomen amendementen, alle jaren een positief begrotingssaldo.

De begroting 2026 moet sluitend zijn om provinciaal toezicht te voorkomen.

Planning

15 november is de wettelijk verplichte aanleverdatum bij de Provincie voor de vastgestelde programmabegroting. Dit is de planning:

20 oktober 2025 : Informele avond/leeswijzeravond
28 oktober 2025 : Commissie Ruimte en Financiën
10 november 2025 : Behandeling gemeenteraad

Beoogd effect

Na vaststelling door de raad kan het college het voorgestane beleid tot uitvoering brengen.

Argumenten

1. *In het kader van het budgetrecht van de raad moet de begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.*
   Zonder de besluitvorming in de gemeenteraad staan de organisatie geen budgetten ter beschikking om het voorgestane beleid tot uitvoering te kunnen brengen. Voor 15 november moet de besluitvorming hebben plaatsgevonden en dient de vastgestelde begroting te worden ingediend bij de provincie.

   Argumenten bij niet haalbare kosten reductie financieel gezond:
   De maatregel hondenbelasting: Er is een stijging van € 24.000 berekend. Dit is berekend op basis van een stijging van 2%. Bij deze berekening is foutief uitgegaan van 20%. Er is geen extra stijging van € 24.000 ,maar van € 2.400,- het college vraagt de raad om de 2% stijging te honoreren zoals bedoeld was in de voorjaarsnota bedoelde 2%. Hierdoor zal er minder bezuinigd worden. Het saldo van de begroting geeft hiervoor ruimte.

   VGGM: In de vergadering van de VGGM is overeenstemming gekomen voor een totale bezuiniging van 3,3% i.p.v. de opgenomen 5% in financieel gezond. Hierdoor wordt op de GGD en de brandweer/veiligheid in totaal € 24.700 minder aan kostenreductie behaald Op het niet behalen van de kostenreductie heeft de gemeente geen invloed, er is in de begroting ruimte om dit op te vangen.

   VNG: in de vergadering van de VNG is geen overeenstemming over de gewenste kostenreductie van 5% bereikt, hierdoor wordt er € 1.400,- minder bezuinigd. Op het niet behalen van de kostenreductie heeft de gemeente geen invloed, er is in de begroting ruimte om dit op te vangen.

2 *Tarieven afvalstoffenheffing worden in de raad van december 2025 vastgesteld*
Jaarlijks worden de budgetten voor het inzamelen en verwerken van afval geactualiseerd. Op basis van het totaal van de kosten en opbrengsten wordt uiteindelijk het tarief voor vastrecht en het variabel tarief (per lediging) becijferd.
De afvalstoffenheffing gaat stijgen. Dit komt doordat we in 2025 de reserve van € 188.000 hebben ingezet en ook in 2025 kostenreductie van € 10 per huishouden hebben ingezet. In totaal is er daarmee in 2025 € 68.000,-minder geïnd. Dit betekent dat er in 2026 al een stijging van € 256.000 zal zijn.
De stijging in de begroting in 2026 is in totaal € 430.000. In dit bedrag zitten de volgende componenten

- Inzetten voorziening: € 188.000
- Mindering €10 per huishouden € 68.000
- Onderzoek circulaire ambachtscentrum € 15.000
- Inflatiecorrectie € 28.000
- Indexering Circulus € 16.000
- Toerekening loonkosten vanuit 1stroom* € 130.000
- Afval-aanbiedstation* * -€ 15.000
- Totale kosten 100% kostendekkendheid € 430.000,-

Uitgaande van 100% kostendekkendheid moet ook het tarief voor de afvalstoffenheffing stijgen. Voorgesteld wordt de kostenstijging gelijkelijk te verwerken in het vaste en het variabele tarief van de afvalstoffenheffing. Met de huidige variabele tarieven voor het aanbieden van de restafvalcontainer worden inwoners voldoende gestimuleerd tot het scheiden van afval. In de berekeningen van de opbrengsten zijn we dit jaar daarom uitgegaan van 7 ledigingen in plaats van de 8 van vorige jaren. Voor de berekeningen wordt gerekend met een gemiddeld aantal ledigingen van 140 liter en 5 maal

- Bij een verwerking van de extra kosten in het vaste en variabele tarief stijgt het tarief daardoor met 24,12%. Voor een gemiddeld gezin is dit een kostenstijging van € 55,74.
- Vaste tarief wordt € 219,69
- Variabel tarief 140 liter container wordt: € 13,45
- Variabel tarief 240 liter container wordt: € 16,67
- Variabel tarief 60 liter wordt: € 1,86

**De loonkosten worden doorbelast naar beide gemeenten vanuit 1Stroom. Er is een verdeelsleutel om alle loonkosten per afdeling toe te wijzen naar de verschillende taakvelden. Voor 2026 stijgen de toe te wijzen loonkosten iets, maar de grootste stijging is veroorzaakt doordat voor 2026 ook de uren zijn doorbelast die belastingen aangegeven heeft bezig te zijn met het taakveld 7.3 afval. Voor 2025 was hier geen bedrag voor opgenomen.*
***Het afval-aanbiedstation daalt doordat de kosten van het onderzoek circulaire ambachtscentrum apart genoemd worden*

3 *Project herziening omgevingsplan is dusdanig omvangrijk dat extra middelen benodigd zijn*
Op basis van een grote verscheidenheid aan casuïstiek is gebleken dat op specifiek de Dorpstraat, Hamersestraat en Klapstraat veel situaties bestaan waarin gebruik en bestemming van bouwwerken niet met elkaar in overeenstemming zijn. Ook zijn niet alle bouwwerken in kaart gebracht, wat bij vergunningaanvragen vaak leidt tot tegengestelde inzichten, arbeidsintensieve trajecten en lange doorlooptijden. Een herziening van het omgevingsplan waarin alle omissies en strijdigheden in overeenkomst worden gebracht met de werkelijke situatie, is zeer wenselijk en

noodzakelijk voor een eenduidige richtlijn voor onze inwoners en de behandeling van (nieuwe) aanvragen voor de organisatie. Voor dit project is in 2026 € 150.000 nodig.

4 *Het college stelt de raad voor om de volgende reserves te vormen*
Bestemmingsreserve: aanpassing kruising Hamersestraat ten behoeve van Westervoort Noord € 750.000,-
Ten behoeve van de ontwikkeling van Westervoort Noord is door bureau Goudappel onderzoek gedaan naar de verkeersafwikkeling. Uit het onderzoek blijkt dat de verkeersafwikkeling op het onderliggend wegennet mogelijk is met en aantal maatregelen. De kosten van deze maatregelen zijn voor zover ze rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de ontwikkeling van het woningbouwplan opgenomen in de grondexploitatie Westervoort Noord. Uit de doorrekening van het regionaal verkeersmodel 2025 blijkt een knelpunt te ontstaan in de oversteekbaarheid voor fietsers op de SFR12 ten hoogte van de Liemersallee. Dit knelpunt is aan het licht gekomen omdat in 2025 fietsers voor het eerst zijn opgenomen in het regionaal verkeersmodel. De aanleg van de snelfietsroute in combinatie met de ontsluiting van het nieuwe woongebied zorgt voor een knelpunt. In het kader van WOkT is bij het Rijk een subsidieaanvraag gedaan om dit knelpunt te kunnen oplossen. We gaan er van uit dat ook de provincie en de grondeigenaren van Westervoort Noord een financiële bijdrage leveren voor de oplossing. In de grondexploitatie is hiervoor een bedrag van 150K opgenomen en in een aparte bestemmingsreserve wordt een bedrag van 750k gereserveerd. Samen zou dit voldoende moeten zijn voor de gemeentelijke bijdrage in de oplossing van dit knelpunt.

Bestemmingsreserve hervormingsagenda Jeugd € 400.000,-
In de begroting van 2026-2029 zijn de te ontvangen gelden van de wettelijke taak hervormingsagenda jeugd reeds opgenomen. Met de hervormingsagenda heeft de gemeente Westervoort een grote opgave, daarom vraagt het college de raad om de aanvraag voor de reserve van € 400.000,- te honoreren. Hierdoor kunnen gericht plannen voor de uitvoering worden gemaakt in aanloop naar de hervormingsagenda. De daarbij behorende kosten kunnen vervolgens worden gedekt uit deze reserve.

Kanttekeningen

1.1 Een aantal zaken is nog niet verwerkt.
Zaken uit de septembercirculaire kunnen mogelijk nog zorgen voor wijziging van de cijfers. Dit wordt zoals hierboven aangegeven via een kennisgeving voor de raadsbehandeling van de begroting bekend gemaakt. Door de Commissie van Ark is besloten dat de gemaakte kosten voor de jeugdzorg deels door het rijk betaald moeten worden. Hierdoor volgt een nabetaling aan de gemeente Westervoort. De gelden worden verwerkt in de najaarsnota en toegevoegd aan het resultaat van 2025. De verwachte gelden bedragen € 652.000.

Financiële paragraaf

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkelingen van de voorjaarsnota naar de meerjarenbegroting.

		2026	2027	2028	2029
Saldo voor Voorjaarsnota 2025		**-1.692**	**-1.483**	**-774**	**125**
Voorjaarsnota Rijk		1.847	1.795	597	660
Programma 1 (excl. Decembercirculaire)		444	591	548	163
Programma 2		-1.431	-676	-382	-399
Programma 3		-105	-120	-110	-78
Na Voorjaarsnota voor maatregelen		**-936**	**107**	**-120**	**472**
Gevolgen meicirculaire 2025		2.040	1.806	235	26
Voorjaarsnota na Meicirculaire zonder maatregelen		**1.104**	**1.913**	**115**	**498**
Totale opbrengst kostenreductie		**553**	**576**	**587**	**596**
OZB woningen - inflatie	2,74%	93	93	93	93
OZB woningen - extra	9%	306	306	306	306
OZB woningen - inflatie	2,74%	18	18	18	18
OZB niet woningen	9%	59	59	59	59
Hondenbelasting		24	24	24	24
Totaal belastingen		**501**	**501**	**501**	**501**
Saldo van VJN incl Maatregelen , belastingen en meicirculaire		**2.157**	**2.990**	**1.203**	**1.594**
aanpassingen voorcaculaties		**-936**	**-1.039**	**1.026**	**1.662**
Begroting 2026 en verder		**1.221**	**1.951**	**2.229**	**3.256**

Uit de tabel is op te maken dat in alle jaren een sluitend begrotingssaldo wordt gepresenteerd. Bij instemming door de provinciale toezichthouder zal de gemeente onder repressief toezicht geplaatst worden.

Verloop algemene reserve (geraamde resultaten worden toegevoegd aan de algemene reserve)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	2.411	4.170	6.117	7.338	9.289	11.518
Toevoegingen:						
Resultaat voorgaand begrotingsjaar	1.207	849	1.221	1.951	2.229	3.256
Resultaatbepaling 2024	1.076					
Positief saldo na Voorjaarsnota 2025		1.098				
Onttrekkingen:						
Storting bestemmingsreserves	-524					
Stand per 31 december	**4.170**	**6.117**	**7.338**	**9.289**	**11.518**	**14.774**

Deze zomer zijn de voorcalculaties geactualiseerd, is de meicirculaire verwerkt, zijn de belastingopbrengsten geactualiseerd en is de financiële administratie bijgewerkt. Hierdoor ontstaat een nieuw financieel beeld.

<u>Aanpassing voorcalculaties:</u>

- In de zomerperiode zijn alle voorcalculaties (lasten en baten) voor de budgetten bestaand beleid geactualiseerd. Het gaat hierbij om kleine aanpassingen (tot €

10.000) die er voor zorgen dat de budgetten toereikend zijn en aangepast aan het huidige prijsniveau.
- In de voorcalculaties is de actuele activamodule verwerkt. In het afgelopen jaar is een aantal investeringskredieten afgesloten of in tijd verplaatst (vervroegd of uitgesteld), waardoor de kapitaallasten in de diverse jaren wijzigen.
- De begroting 1Stroom is meerjarig doorgevoerd inclusief alle loon- kostenstijgingen en extra toekenningen uit de Voorjaarsnota 2025. De CAO is lager uitgevallen, hierdoor is in de VJN de kostenstijging lager geworden.
- Ook de loon- en kostenstijgingen van het bestuur (CAO + vergoedingen raad/college/griffie) zijn opgenomen.
- In de VJN is rekening gehouden met onderhoud maatschappelijk vastgoed. Dit totaal bedrag is verdeeld over verschillende objecten.
- De opbrengsten leges omgevingsvergunningen zijn verlaagd. Uit voorcalculaties blijkt dat er dit jaar minder leges zullen worden ontvangen.
- De doorbelastingen van gemeenschappelijke regelingen zijn geactualiseerd.
- De hogere rijksbijdragen voor reisdocumenten en rijbewijzen zijn verwerkt.
- De belastingopbrengsten zijn geactualiseerd. Daarbij is voor de OZB een verhoging van 9% doorgevoerd en bij de rioolheffing inflatiecorrectie toegepast. Voor alle belastingsoorten zijn ook de actuele maatstaven gehanteerd.
- De berekening van de Algemene Uitkering is geactualiseerd waarbij de meicirculaire is verwerkt en de prognose van de maatstaven nogmaals is bekeken.
- De nieuwe wens Project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat is opgenomen in de begroting

Bovenstaande aanpassingen zorgen er voor dat het in de Voorjaarsnota 2025 gepresenteerde saldo voor 2026 en 2027 minder positief is geworden. 2028 en 2029 vallen beter uit.

In totaal leidt dit tot de volgende financiële resultaten:

Onderstaand zijn conform de financiële verordening afwijkingen van € 10.000 of hoger weergegeven.

Programma		2026	2027	2028	2029
1	OZB woningen	66.000	53.000	36.000	
1	OZB niet-woningen	38.000	37.000	33.000	
1	Hondenbelasting	30.000	30.000	30.000	30.000
3	Electra openbare verlichting	60.000	60.000	60.000	60.000
3	Openbaar groen	165.000	200.000	231.000	292.000
3	Milieuonderzoek & Sanering	30.000	30.000	30.000	30.000
3	TV 8.1 Project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat	150.000	270.000		
3	Leges Omgevingsvergunningen	91.000	91.000	91.000	91.000

	1stroom	220.000	198.000	242.000	288.000
	kapitaallasten	171.000	57.000	52.000	-76.000
Totale extra lasten		**1.021.000**	**1.026.000**	**805.000**	**715.000**

- OZB-Woningen en niet woningen: komt door lagere inflatie, minder nieuwe woningen, leegstand en niet inbare bedragen
- Hondenbelasting : foutieve weergave in de VJN
- Electra openbare verlichting: 4 variabelen, energiebelasting, greenchoice, liander, daadwerkelijk verbruik
- Openbaar groen : geraamde kosten onderhoud openbare ruimte inclusief indexatie 5% en SUP (single use purpose) zwerfaval
- Milieuonderzoek & Sanering: verhoging van de bijdrage aan de ODRA
- Project herziening omgevingsplan Dorpstraat, Klapstraat, Hamersestraat: nieuwe wens om onduidelijke of foutieve bestemmingen van panden in overeenstemming met huidige werkelijkheid te brengen
- Leges omgevingsvergunningen: minder leges begroot
- 1stroom: Volgt vanuit nieuwe begroting 2026-2029
- Kapitaallasten: herrekende afschrijvingen i.v.m. reeds geplande investeringskredieten

Afwijkingen in baten boven 10.000

Programma		2026	2027	2028	2029
1	Accountant	18.000	18.000	18.000	18.000
1	Kosten inkoopfunctionaris RID	19.000	19.000	19.000	19.000
3	Opbrengsten grondstoffen Circulus	50.000	50.000	50.000	50.000
	Totale extra baten	**87.000**	**68.000**	**68.000**	**68.000**

- Accountant: Advieskosten zijn de laatste jaren minder gebruikt, daarom dit jaar minder begroot
- Kosten inkoopfunctionaris RID: Minder FTE begroot
- Opbrengsten grondstoffen: vergoeding voor herbruikbaar afval.

Belastingtarieven:

	Tarief 2025	Tarief 2026
Belastingsoort		
OZB eigenarenbelasting:		
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1458	0,1711
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,3214	0,3771
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2457	0,2883
Afvalstoffenheffing vastrecht	177,00	219,69
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	10,84	13,45
- per lediging 240 liter container restafval	13,43	16,67
- per storting ondergrondse container	1,50	1,86
Rioolheffing, per aansluiting	253,48	269,42

Bovenstaande aanpassingen zorgen er voor dat het in de Voorjaarsnota 2025 gepresenteerde saldo voor 2026 tot en met 2029 positief blijven. Het ravijnjaar lijkt door de genomen maatregelen en verhoogde belastingen voorlopig afgewend.

In totaal leidt dit tot de volgende financiële resultaten:

(* € 1.000)

	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo	+1.221	+1.951	+2.229	+3.256

De financiële gevolgen van de septembercirculaire zijn van belang voor deze begroting. Deze moet wordt nog gepubliceerd worden en kan daarna financieel vertaald worden. Via een kennisgeving zal de gemeenteraad nog voor de begrotingsbehandeling op de hoogte worden gesteld van de financiële gevolgen.

Participatie en communicatie
Op 20 oktober wordt er een leeswijzeravond georganiseerd

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking
Niet van Toepassing.

Bijlagen

201710036 Raadsbesluit Programmabegroting Westervoort 2026-2029
201708344 Programmabegroting Westervoort 2026-2029

Westervoort, 30 september 2025

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

M. (Maureen) Sluiter (MA) drs. A.J. (Arend) van Hout
secretaris burgemeester